

Verksamhetsplan 2017

1. Inledning

Det nya organisationsnamnet *Studieförbunden* har efter ett års användning visat sig ge en tydlig avsändare till den studieförbundsgemensamma kommunikationen. Under 2017 ska *Studieförbunden* fortsätta att stärka insatserna vad gäller opinionsbildning och påverkan samt de tio studieförbundens branschgemenskap.

Den positiva utvecklingen av folkbildningen med asylsökande är en central fråga för de tio studieförbunden och för vårt gemensamma arbete i *Studieförbunden*. Folkbildningen med asylsökande startade under andra halvan av 2015 och har fortsatt och expanderat under 2016 och framåt. Alla tio studieförbund genomför folkbildning med asylsökande med stor framgång utifrån sina förutsättningar och inriktning. Frågan står i fokus för det utåtriktade arbetet och aktiviteter riktade gentemot beslutsfattare även under 2017. Tack vare de betydelsefulla insatserna från de tio studieförbunden med de asylsökande har bilden av studieförbunden som samhällsaktörer förstärkts. Under året kommer många asylsökande att få uppehållstillstånd och övergå i en etableringsfas i det svenska samhället. Vår ambition är att studieförbunden ska få förutsättningar att erbjuda folkbildning under hela asylperioden och få en tydligare roll i etableringsprocessen.

Samhällsdebatten under året har präglats av misstro och djupa klyftor mellan olika grupper. De traditionella mediernas roll som gemensamma referenspunkter har försvagats och många människors världsbild formas på sociala och digitala medier. Denna utveckling har bidragit till att information och samtal sker på ett sätt som bekräftar bilder, uppfattningar eller rent av fördomar som människor bär på. Detta bidrar till en ökad polarisering och växande spänningar i samhället. De tio studieförbunden och folkbildningen står för motsatsen till detta: samtal, möten och dialog. Vi behöver under året stärka vår roll att skapa mötesplatser där människor kan träffas och fördjupa sina kunskaper, möta de som tänker annorlunda och förhoppningsvis sticka hål på fördomar. Det finns kort sagt ett stort samhällsbehov av det arbete med bildning och kultur i ett grundläggande demokratiarbete som studieförbunden står för och har så lång erfarenhet av. Åren framöver kommer det

också att hållas flera val i Sverige och till Europaparlamentet. *Studieförbunden* kommer därför att lyfta fram demokratiaspekten i studieförbundens arbete.

En viktig uppgift för den gemensamma organisationen *Studieförbunden* är att lyfta fram de tio studieförbunden och de gemensamma frågorna. Ett sätt att göra det är den årliga konferensen Folk & bildning som genomfördes för första gången under 2016. Konferensen samlar företrädare för studieförbunden i ett möte med viktiga beslutsfattare och opinionsbildare i vår omvärld.

Den 3 maj 2017 ska *Studieförbunden* stadgeenligt genomföra ett förbundsmöte. Det kommer att behandla sedvanliga ärenden som valfrågor samt ett antal övergripande beslut för att följa upp tidigare verksamhet och ge inriktning framåt.

David Samuelsson, generalsekreterare Studieförbunden

December 2016

2. Verksamhetsidé och uppgifter för Studieförbunden

Det extra förbundsåret 2015 fastställde följande verksamhetsidé och övergripande mål för *Studieförbundens* arbete.

Verksamhetsidé

Studieförbunden i samverkan, kort kallat *Studieförbunden*, är en intresse- och branschorganisation som ska stärka folkbildningens idé och studieförbundens ställning i samhället.

Övergripande mål

Kvalitet och etik: Arbetet med etik- och kvalitetsfrågor ska bidra till att studieförbunden genomför sitt samhällsuppdrag, som anordnare av folkbildningsverksamhet, med hög trovärdighet och kvalitet. *Studieförbunden i samverkan* är ett gemensamt forum för dialog och erfarenhetsutbyte i dessa frågor.

Folkbildningspolitisk kommunikation: *Studieförbunden i samverkan* ska kommunicera för att stärka studieförbunden och synliggöra deras betydelse för människor och samhälle. Folkbildning är ett positivt laddat begrepp som mer ska förknippas med studieförbundens verksamhet. Studieförbunden ska uppfattas som viktiga aktörer i samhällsutvecklingen och samhällsdebatten.

Påverkansarbete och opinionsbildning: Studieförbunden är beroende av beslut av demokratiska församlingar och myndigheter liksom av politiska strömningar i samhället. Det är angeläget att *Studieförbunden i samverkan* ger beslutsfattare och opinionsbildare en god kunskap och förståelse om förutsättningar, innehåll och genomförande av verksamheten i studieförbunden. Strävan är att uppnå bättre möjligheter för studieförbunden att driva och utveckla sin verksamhet.

Avtal och förhandlingar: Målet är att, i de fall det är mer fördelaktigt än om studieförbunden tecknar egna avtal, träffa avtal som är gemensamma för alla studieförbund.

3. Etik och kvalitet

Arbetet med etik- och kvalitetsfrågor ska bidra till att de tio studieförbunden genomför sitt samhällsuppdrag som anordnare av folkbildning med hög trovärdighet och kvalitet.

Inom *Studieförbunden* har ett etiskt förhållningssätt tagits fram som en uppförandekod och riktningvisare för studieförbundens branschgemensamma agerande. Etiskt förhållningssätt och andra gemensamma frågor mellan studieförbunden ska hanteras av branschen själv med öppenhet och förtroende mellan studieförbunden emellan.

Samverkansgruppen för etik och kvalitet ska bedriva erfarenhetsutbyte kring systematiskt kvalitets- och etikarbete i studieförbunden och fungera som samtalspart för Folkbildningsrådet gällande uppföljning och redovisning av kvalitetsarbetet.

Samverkansgruppen ska under året särskilt följa tillämpningen av det nya statsbidragssystemet som införs 2017 och vid behov utarbeta gemensamma tolkningar och rekommendationer. Under året ska gruppen diskutera hur de tio studieförbunden gemensamt kan förhålla sig till kvalitetsgranskning av verksamheten i allmänhet och internkontrollen i synnerhet, samt diskutera behovet av att utarbeta ett gemensamt etiskt förhållningssätt till samverkande organisationer och föreningar.

Studieförbunden ska följa införandet av SEQF, Sveriges referensram för kvalifikationer genom Folkbildningsrådet och kontakter med Myndigheten för Yrkehögskolan.

Mål: Att fortsätta att forma det gemensamma forumet för etik och kvalitetsfrågor samt utveckla arbetet i relation till Folkbildningsrådet.

4. Folkbildningspolitisk kommunikation

Studieförbunden ska kommunicera för att synliggöra de tio studieförbundens betydelse för människor och samhälle i syfte att stärka deras roll. *Studieförbunden* ska uppfattas som viktiga aktörer i samhällsutvecklingen och samhällsdebatten. Folkbildning är ett positivt laddat begrepp som ska förknippas med de tio studieförbundens verksamhet.

Studieförbunden ska följa den pågående idédebatten om folkbildning. Verksamheten hos de tio studieförbunden ska kopplas till en bredare diskussion om folkbildning och bildning i samhället. De tio studieförbunden har ett unikt kunnande om folkbildning, vuxnas lärande och kultur som är intressant för många parter.

De tio studieförbunden har en gemensam värdegrund att lyfta fram, den om alla människors lika värde och rätt. *Studieförbunden* ska uppmärksamma att medlemmarna, med sina olika inriktningar och samarbeten, bidrar till demokratin genom att öka kunskap, engagemang och aktivitet hos alla människor i samhället. Tillsammans utgör de tio studieförbunden Sveriges största mötesplats för människor som vill utvecklas.

Studieförbunden ska fortsätta arbetet med att bygga upp funktionella kommunikationsvägar för att sprida de gemensamma budskapen för *Studieförbunden* och dess medlemmar. Under året ska en branschgemensam kommunikationsplattform formuleras som fungerar vägledande för *Studieförbunden* och används som inspiration, stöd och utbildningsmaterial för medlemmarna.

I de fall det bedöms som strategiskt samverkar de tio studieförbunden kommunikativt via *Studieförbunden*.

Liksom de tio studieförbunden utvecklar *Studieförbunden* de digitala kommunikationskanalerna allt mer, och därmed ges ökad spridning till material som belyser och lyfter fram betydelsen av studieförbundens verksamhet för människa och samhälle, till exempel ur sociala, ekonomiska, utbildningspolitiska och regionala aspekter. Vi prioriterar arbetet med att göra vår kommunikation tillgänglig för så breda befolkningsgrupper som möjligt, såväl tekniskt som språkligt. Material som stärker *Studieförbundens* argument kan vara aktuell forskning, statistik, rapporter och verksamhetsexempel.

Under året fortsätter även varumärkesarbetet kopplat till det nya namnet *Studieförbunden*.

Mål: Att synliggöra de tio studieförbundens betydelse som samhällsaktörer.

5. Påverkansarbete och opinionsbildning

De tio studieförbunden är beroende av beslut av demokratiska församlingar och myndigheter liksom av politiska och värderingsmässiga strömningar i samhället. Från *Studieförbunden* ska beslutsfattare, media och opinionsbildare få en god kunskap och förståelse om förutsättningar, innehåll och genomförande av verksamheten i studieförbunden.

Under 2017 ska *Studieförbunden* arbeta för att stärka de tio studieförbundens position som samhällsaktörer, och den studieförbundsgemensamma branschen.

Studieförbunden ska arbeta med omvärldsbevakning och analys. *Studieförbunden* ska identifiera de frågeställningar som kan få konsekvenser för folkbildningen och genom sina olika företrädare vara en given samtalspartner för relevanta beslutsfattare och opinionsbildare. Studieförbundens viktiga roll för individer, civilsamhället och demokratin i stort ska lyftas fram genom påverkansarbete och lobbning. I samverkan med andra organisationer och forskarsamhället kan folkbildningens roll och betydelse belysas och analyseras.

Studieförbunden ska etablera mediekontakter och formulera nyheter i för studieförbunden relevanta och prioriterade frågor.

Studieförbunden ska som branschorganisation arbeta för god samverkan mellan de tio studieförbunden för att möjliggöra erfarenhetsutbyte och skapa underlag för opinionsbildning samt politikutveckling. Även samarbeten med andra civilsamhällesaktörer bör utvecklas för att få bättre genomslag för *Studieförbundens* åsikter.

I beskrivningen av de tio studieförbunden som samhällsaktörer betonas de tio studieförbundens särart, deras funktion som mötesplats och demokratisk infrastruktur. Ledord är demokrati, kultur och bildning, och med fakta, statistik och exempel lyfter *Studieförbunden* sina medlemmars unika roll för bildning och kultur, för föreningsliv och samarbeten i hela landet.

Tillsammans med medlemmarna ska *Studieförbunden* delta på politiskt strategiska arenor för att lyfta studieförbundens verksamhet och samhällsbidrag. Bildning blir huvudtema för bokmässan 2017 vilket ökar dess betydelse för studieförbunden och folkbildningen. *Studieförbunden* ska även sträva efter att skapa egna mötesplatser för dialog och för att uppmärksamma de tio studieförbunden som samhällsaktörer. Konferensen Folk & bildning 2017 är den andra i sitt slag och kommer genomföras den 5 oktober. Folk & bildning utgör en mötesplats om studieförbundens verksamhet med utrymme för nya idéer och nätverk, internationella perspektiv och politiska samtal.

Samhällsvärdet av studieförbundens verksamhet ska användas som argument för att öka de generella anslagen till folkbildning inom studieförbunden.

Mål: Att genom strategiskt kommunikationsarbete uppnå att fler beslutsfattare, opinionsbildare och andra intressenter blir medvetna om de tio studieförbundens roll som samhällsaktör

6. Fokusområden

Påverkansarbetet år 2017 har två fokusområden: "Folkbildning för etablering" och "Demokrati". Inom respektive fokusområde tar *Studieförbunden* fram material, samlar fakta och argument, lyfter exempel från de tio studieförbundens verksamhet, och organiserar seminarier och konferenser i syfte att möta målgruppen och rusta sina medlemmar att göra detsamma.

Folkbildning för etablering

Folkbildningen med asylsökande har satt de tio studieförbunden på kartan som viktiga samhällsaktörer det senaste året. Det är en styrka som bör tas tillvara och utvecklas även nästa år. *Studieförbunden* ska fortsätta bidra till att de tio studieförbunden ska ses som nyckelaktörer för att stödja etableringen av personer som får uppehållstillstånd och för att skapa meningsfull väntan för asylsökande.

De tio studieförbundens unika möjlighet att nå och skapa möten mellan nya och etablerade svenskar ska lyftas fram för opinionsbildare och politiker. Hos studieförbunden finns erfarenhet och kunskap om kultur, bildning och språkstudier, samt metoder där individen bemöts utifrån sina egna förutsättningar och intressen. Kapaciteten som finns inom de tio studieförbunden behöver tas tillvara i utformandet av åtgärder för att möjliggöra etablering på arbetsmarknad och samhället i stort. Det handlar om insatser med asylsökande, personer som fått uppehållstillstånd och anhöriginvandrare. Folkbildning och studieförbundens verksamhet ska förknippas med demokratiskt deltagande och mångfald.

Mål: Att de tio studieförbunden ska ses en nyckelresurs i mottagandet och som stöd i etableringen av nyanlända för beslutsfattare och opinionsbildare. Att få en ökad långsiktig finansiering för studieförbundens insatser inom området.

Demokrati

Studieförbunden vill motverka den ökande polariseringen i samhället. Det kan handla om klyftor mellan stad och land och mellan olika grupper vad gäller kunskap, inflytande och kulturellt kapital.

Digitaliseringen har inneburit mycket positivt vad gäller tillgång till information för fler människor än tidigare. Men digitaliseringen har även medfört att det är möjligt för människor att söka information från sammanhang som bekräftar snarare än utmanar de åsikter och uppfattningar en har. Undersökningar gjorda av SOM-institutet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) visar att människor i Sverige har sämre tilltro till samhällsutvecklingen än på flera decennier. En bristande tro på att samhället utvecklas positivt kan i förlängningen urholka människors stöd för demokratin.

De tio studieförbunden spelar redan idag en viktig roll för att stärka demokratin genom att öka människors kunskap och engagemang, och genom att skapa mötesplatser där sociala och kulturella klyftor kan överbyggas. Denna roll kommer att bli allt viktigare kommande år. Under 2017 vill *Studieförbunden* därför lägga

fokus på att belysa och stärka det viktiga arbete studieförbunden gör för att stärka och utveckla demokratin och det demokratiska samtalet. Genom att fokusera på de tio studieförbundens funktion som mötesplatser som inkluderar alla människor vill *Studieförbunden* visa att det är möjligt att öka människors aktiva deltagande i samhället.

Studieförbunden står upp för alla människors lika värde och möjligheter att forma sin egen framtid. De tio studieförbundens arbete för tolerans och mot rasism är en viktig del av fokusområdet.

Mål: Att bidra till att synliggöra hur de tio studieförbunden genom bildning och kultur stärker tilliten och demokratin i samhället

7. Internationellt

Studieförbunden är medlem i den europeiska organisationen EAEA samt den globala organisationen ICAE tillsammans med folkhögskolornas organisationer och Folkbildningsrådet.

Tidigare har Studieförbunden bidragit ekonomiskt till Folkhögskolornas organisation Folac men efter en översyn kommer dess uppgifter nu att fördelas på andra inom svensk folkbildning. *Studieförbunden* deltar på den så kallade ordförandeträffen mellan ordförande och generalsekreterare för Folkbildningsrådet och dess medlemmar, där frågor om internationell samordning framöver ska hanteras. Folkbildningsrådet ska etablera en internationell omvärldsbevakning av folkbildningens frågor såväl vad avser dessa internationella organisationer som händelser inom EU, FN och andra internationella organ som kan vara av betydelse.

Projekt Folkbildning i Norden

I projektet samlar *Studieförbunden* in verksamhetsexempel från folkbildningsaktörer i de nordiska länderna, som syftar till att möta nyanländas behov kopplat till arbetsmarknadens krav. Det nationella programmet för folkbildningsforskning Mimer vid Linköpings universitet kommer att gå igenom exemplen och presentera sitt resultat i en rapport på en gemensam konferens våren 2017. På konferensen lyfts modeller för mottagande av nyanlända inom folkbildningen, delas erfarenheter och sprids kunskap.

Projekt Europa och nyanlända

Tillsammans med tre tyska och tre österrikiska organisationer deltar *Studieförbunden*, tillsammans med Studieförbundet Bilda och Folkuniversitetet, i ett ettårigt erfarenhetsutbytesprojekt finansierat av EU. Utgångspunkten i projektet är möten mellan organisationer som sysslar med icke-formellt lärande i de tre länder som tar emot flest asylsökande i Europa. Organisationerna träffas och lär mer från varandra, om verksamheten som bedrivs och undersöker vilka förutsättningar som finns för att kunna bedriva verksamhet i varje land. Utbytet sker med ett möte i respektive land, i Tyskland 2016 och i Österrike samt Sverige våren 2017.

8. Förhandlingar och avtal

Från och med 2014 har *Studieförbunden* en överenskommelse med IDEA, Arbetsgivarförbundet för ideella organisationer, som innebär att IDEA hanterar kollektivavtalsförhandlingar om cirkelledaravtal samt avtalssupport.

Förhandlingsgruppen som utses av styrelsen ansvarar för att i samråd med IDEA driva en avtalsrörelse kring kollektivavtalet som kommer att omförhandlas under året. Kansliet följer avtalsförhandlingarna samt ser till att det färdiga avtalet trycks.

Gällande avtal med Stim, Sami och Bonus bevakas av kansliet under 2017.

Mål: Att *Studieförbunden* ska, i de fall det är fördelaktigt, träffa avtal som är gemensamma för studieförbunden.

9. Samverkan och samarbeten

Styrelsen och de tio studieförbundens ordförande träffas årligen för att gemensamt analysera och diskutera förändringar i omvärlden och trender som långsiktigt påverkar folkbildningen och studieförbunden och därmed *Studieförbundens* arbete. Den gemensamma överläggningen genomförs under våren, och lägger grunden för styrelsens arbete med styrning av verksamheten framåt.

Det finns fem studieförbundsgemensamma samverkansgrupper utsedda av *Studieförbundens* styrelse. Det är IT-samverkansgruppen, Samverkansgruppen för etik och kvalitet, Infonet, förhandlingsgruppen och asylgruppen. Utöver det finns verksamhetsnätverket Musiknet där nio studieförbund ingår tillsammans med en representant från *Studieförbunden*.

Studieförbunden ordnar en samverkanskonferens för erfarenhetsutbyte och diskussion, tillsammans med länsbildningsförbunden och de tio studieförbunden varje år under hösten. Frågan om en ändrad regionindelning har avförts från den politiska dagordningen. Arbetet med att utveckla och stärka studieförbundens representation på regional nivå får därför framöver ske inom den nuvarande organisationen. Det är olyckligt att det i flera län saknas fungerande länsbildningsförbund. I flera kommuner och län finns problem med en nyväckt konkurrens om anslag från SISU. Det är ett exempel på en fråga där studieförbunden kan tjäna på att agera gemensamt nationellt, i kommuner och i regioner.

Studieförbunden är medlem i Civos och Ideell kulturallians för att företräda sina medlemmars intressen i det civila samhällets sammanslutningar. Därutöver är förbundet medlem i Vetenskap och Allmänhet och Föreningen för Folkbildningsforskning för att ha goda relationer med forskarsamhället.

Studieförbunden är partner i Reglab i syfte att synliggöra studieförbundens roll och potential vad gäller regional utveckling.

Studieförbunden är en av undertecknarna av Överenskommelsen på det sociala området samt Överenskommelsen på integrationsområdet.

Mål: Att lyfta studieförbundens gemensamma frågor och åsikter i olika samarbetsorgan, att upprätthåll en god samverkan internt och med omgivande samhälle.

Mål: Att bidra till att stärka de tio studieförbundens samarbete på regional nivå.

Projekt validering av generella kompetenser

Under 2017 går valideringsprojektet in på sitt tredje år. Projektet arbetar för att sprida en modell för validering av generella kompetenser för unga. Tillsammans med de tio studieförbunden ska målgruppsanpassade metoder utarbetas utifrån individens behov av att synliggöra sina kunskaper, färdigheter och kompetenser. Under 2017 ligger fokus på att validera inom tre områden; förening och ledarskap, matchning och etablering, samt med målgruppen nyanlända.